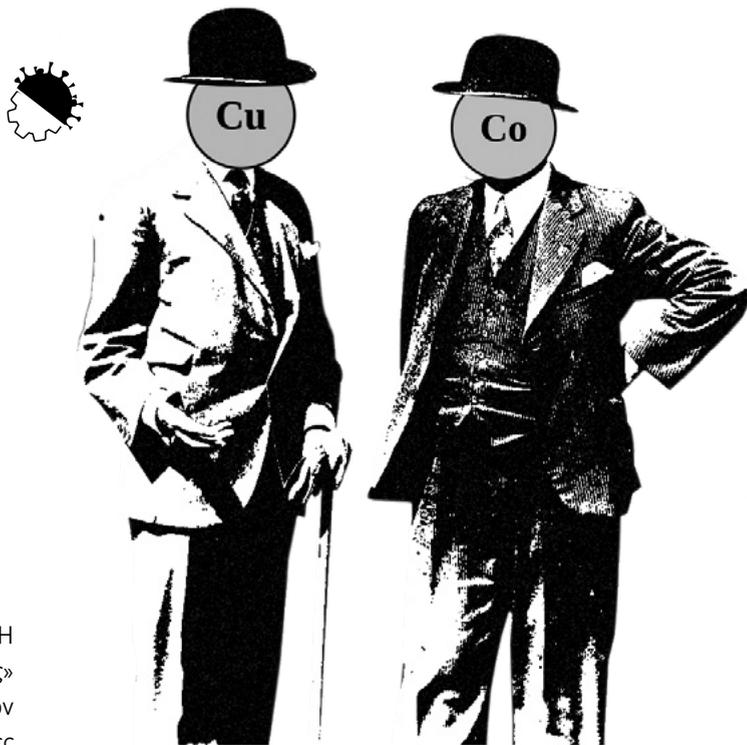

ΚΙ ΑΝ ΚΑΝΕΙΣ ΔΕΝ ΦΕΡΕΙ
Ο ΧΡΟΝΟΣ ΤΙ ΘΑ ΦΕΡΕΙ
ΝΕΟ ΣΟΥ ΤΟ ΠΑΘΟΣ
ΜΑ ΘΑ'ΜΑΙ ΕΔΩ ΚΑΙ
ΘΑ ΣΕ ΠΕΡΙΜΕΝΩ
ΣΑΝ ΕΝΑ ΚΑΡΒΟΥΝΟ ΓΙΑ
ΠΑΝΤΑ ΑΝΑΜΜΕΝΟ

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ #7

Η σειρά κειμένων υπό τον τίτλο «Η πολιτική οικονομία της πανδημίας» είναι ένα εγχείρημα που από τον Απρίλη του 2020, όταν οι δυτικές κοινωνίες μπήκαν διά της βίας σε μια διαρκή κατάσταση έκτακτης ανάγκης, επιχειρεί να εισάγει μια συστηματική κριτική θεώρηση του φαινομένου της «πανδημίας». Άλλοτε εστιάζοντας στην εμπορική και οικονομική λειτουργία των κάθε λογής «μέτρων» (π.χ. lockdown, περιορισμός μετακινήσεων), άλλοτε στην αμφισβήτηση του προστατευτικού χαρακτήρα των λεγόμενων «υγειονομικών πρωτοκόλλων» κι άλλοτε στις δομικές εκφράσεις της παγκόσμιας καπιταλιστικής κρίσης, στον μετασχηματισμό της αγοράς και στην αναδιάρθρωση της εργασίας, όλον αυτό τον καιρό προσπαθούμε να αναδείξουμε μια κριτική προσέγγιση, που θεωρούμε ότι μας παρέχει μια προνομιακή θέση για να βλέπει κανείς τον κόσμο σήμερα.

Προφανώς και δεν έχουμε αγνοήσει άλλες εκφράσεις της παρούσας κρίσης που μπορούν να συμπληρώσουν το κάδρο μιας κριτικής και ανταγωνιστικής ανάλυσης της συγκυρίας. Γι' αυτό, άλλωστε, συστηματικά μέσα από άλλα κείμενα αναδεικνύουμε όψεις της κρίσης εξίσου σημαντικές για την εργατική αντιπολίτευση, όπως π.χ. τον πιθηρικό και εκπαιδευτικό χαρακτήρα των πολιτικών τεχνολογιών που χρησιμοποιούν τα κράτη, τις θεσμικές και πολιτειακές μετατοπίσεις προς την οριστική εγκαθίδρυση ενός συστήματος διακυβέρνησης που αντλεί διαρκώς νομιμοποίηση από το δίπολο κρίση-έκτακτη ανάγκη, στιγμές από την ιστορία της τεχνοεπιστήμης και πως αυτές εκβάλλουν σήμερα στο πλατό της 4^{ης} βιομηχανικής επανάστασης κ.ά.

Με την ευκαιρία θέλουμε να τονίσουμε κάτι σε αυτό το σημείο: εσκεμμένα έχουμε επιλέξει όλο αυτό το διάστημα να μην εστιάσουμε στα υπό στενή έννοια «υγειονομικά» ζητήματα της πανδημίας, παρότι παρακολουθούμε με ενδιαφέρον τη σχετική συζήτηση που διεξάγεται διεθνώς από τους ειδικούς και από συντροφικά εγχειρήματα. Ο λόγος που μας έχει υπαγορεύσει αυτή την στάση είναι τακτικός και έχει να κάνει με την πολιτική εκτίμηση ότι η σχετική συζήτηση είναι ένα σημείο-παγίδα για την κριτική σκέψη του ανταγωνισμού. Η μετατόπιση της συζήτησης από το οριοθετημένο πλαίσιο του κοινωνικού-ταξικού ανταγωνισμού σε αυτό των επιστημονικών δεδομένων της «υγειονομικής κρίσης» ελλοχεύει κατά την γνώμη μας τον κίνδυνο να εκτεθεί η κριτική ανάλυση σε σφάλματα που κάθε φορά κρίνονται με το τεκμήριο αληθείας που ο επιστημονικός λόγος διεκδικεί στη δημόσια σφαίρα. Αυτή την στιγμή ο υγειονομικός λόγος διεκδικεί για τον εαυτό του τον ρόλο της αυθεντίας: έχει και το πεπόνι και το μαχαίρι. Γι' αυτό και η κριτική ανάλυση πρέπει να τον διεμβολήσει, ορίζοντας εκείνη αυτόνομα το πεδίο που πρέπει να διεξάγεται ο ανταγωνισμός,

Όταν η μετάλλαξη Όμικρον συνάντησε τις σπάνιες γαίες

στην κατηγορία «συζήτηση ειδικού ενδιαφέροντος». Και τότε χάνει τα όποια κοινά σημεία μπορεί η κριτική σκέψη να συνάψει με τον κοινωνικό ανταγωνισμό, άρα να γίνει δηλαδή ανταγωνιστική και στρατευμένη θεωρία. Τέλος, στις περιπτώσεις εκείνες που η αμφισβήτηση της έκτακτης υγειονομικής ανάγκης δεν γίνεται με όρους αντικαπιταλιστικής και αντικρατικής κριτικής, αλλά περιτρέφεται στενά γύρω από μια «επιστημονική κριτική» στην κρατική διαχείριση της πανδημίας, μπορεί να λειάνει το έδαφος για την εμφάνιση μιας άλλου είδους θανατοπολιτικής. Ειδικά αυτό το τελευταίο πρέπει πάση θυσία να αποφευχθεί.

Υπάρχει, όμως, μία ειδική διάσταση στο σύμπλεγμα της κρίσης που μαίνεται, η οποία παρότι έχει να μας αποκαλύψει πολλά σχετικά με την φύση και την λειτουργία της «πανδημίας», παρόλα αυτά δεν της έχει δοθεί ο αναγκαίος εκείνος χώρος ώστε να αναλυθεί και να συζητηθεί με συλλογικούς όρους, τουλάχιστον σε ένα κινηματικό επίπεδο. Η διάσταση αυτή είναι ο γεωπολιτικός παράγοντας ή αλλιώς «η κρίση του γεωπολιτικού status quo», όπως την είχαμε ορίσει σε ένα προηγούμενο τεύχος. Γράφαμε τότε ότι:

Αν κάτι ηχεί εκκωφαντικότερα από τις σειρήνες της κρατικής δημαγωγίας όλο αυτό το διάστημα, τούτο είναι η απουσία του αμερικανικού παράγοντα από το παγκόσμιο προσκήνιο, όπως τον γνωρίσαμε ιστορικά μετά τον ΒΠΠ: ηγεμονικό, «σταθεροποιητικό» και κυρίαρχο. [...] Στον αντίποδα της αμερικανικής παρακμής, ένας νέος ηγεμονικός πόλος παγκόσμιας ισχύος αναδύεται διαμέσου θηριωδών μεγεθών καπιταλιστικής ανάπτυξης με τις απαραίτητες «θεσμικές και πολιτειακές εγγυήσεις» αλλά και μιας διεισδυτικής soft power εξωτερικής πολιτικής, η οποία ξεδιπλώθηκε σε όλο το μεγαλείο της με πρόσχημα το ξέσπασμα της πανδημίας. Από την εμπλούτιση του περίφημου «δρόμου του μεταξιού» με τις πρόσφατες υγειονομικές διαστάσεις, την απόκτηση νέων σημείων επιρροής σε Βαλκάνια και Αφρική μέχρι τον υπόγειο διπλωματικό πόλεμο που εξελίσσεται στην λεγόμενη «κούρσα του εμβολίου» για τον κορονοϊό, ο παλιός κόσμος αλλάζει ραγδαία και το επίκεντρό του μετατοπίζεται προς Ανατολάς, μολοντί κανείς δεν πρέπει να υποτιμάει τις παρηκμασμένες δυνάμεις.¹

Υπάρχει, λοιπόν, ένα σημείο όπου ο γεωπολιτικός-ιμπεριαλιστικός

ανταγωνισμός συναντάει την πολιτική οικονομία. Και κατά έναν περίεργο τρόπο αυτή η «συνάντηση» έχει μεγάλη σχέση με την «πανδημία του κορωνοϊού» και ειδικότερα με τον χορό των «φονικών μεταλλάξεων» που συστηματικά εμφανίζονται τους τελευταίους μήνες. Το σημείο αυτό είναι η παγκόσμια αγορά σπανίων γαιών και ο εμπορικός πόλεμος που μαίνεται στο περιθώριό της.

Παρακάτω θα δούμε τί είναι οι σπάνιες γαίες και γιατί λέγονται σπάνιες. Επίσης θα κοιτάξουμε να βρούμε σε ποια κράτη εξορυγούνται και ποια κράτη ασκούν επιρροή σε αυτή την αγορά, ενώ παράλληλα θα υπενθυμίζουμε κάποια εξόχως ενδιαφέροντα γεγονότα από την πρόσφατη ιστορία των «φονικών μεταλλάξεων» του νέου κορωνοϊού και, βασικά, των κρατικών πολιτικών που εφαρμόστηκαν για την «ανάσχεση των πανδημικών κυμάτων». Στο τέλος θα προσπαθήσουμε να δούμε με ποιον τρόπο συνδέονται αυτές οι δύο φαινομενικά άσχετες διαδικασίες και θα μπήξουμε κάποιες πινέζες καχυποψίας στο ταμπλό της εν εξελίξει παγκόσμιας «πανδημίας». Πινέζες του είδους εκείνου που για μία ακόμα φορά θα δικαιολογήσει τον επαινετικό χαρακτηρισμό «ψεκ» σε περιθωριακούς/ές τύπους/ισσες σαν και του λόγου μας.

ΟΙ ΣΠΑΝΙΕΣ ΓΑΙΕΣ ΚΑΙ Η ΜΑΥΡΗ ΗΠΕΙΡΟΣ

Τα 17 στοιχεία του περιοδικού πίνακα που αποκαλούνται «σπάνιες γαίες» και τα οποία βρίσκονται εγκλωβισμένα μέσα σε υπόγεια κοιτάσματα μετάλλων, παίζουν ένα σημαντικό ρόλο σήμερα στην παγκόσμια αγορά εμπορευμάτων διότι αποτελούν τις «βιταμίνες» της 4^{ης} βιομηχανικής επανάστασης. Η καπιταλιστική τους χρησιμότητα είναι αναντικατάστατη διότι οι σπάνιες γαίες είναι ζωτικής σημασίας για την παραγωγή εμπορευμάτων υψηλής τεχνολογίας (π.χ. smartphones και οθόνες κ.ά.), για την κατασκευή συστημάτων μετατροπής ενέργειας (π.χ. ανεμογεννήτριες, φωτοβολταϊκά πάνελ, ηλεκτροκίνητους κινητήρες κ.ά.) και για τον σχεδιασμό εξειδικευμένου στρατιωτικού εξοπλισμού (λείζερ, ραντάρ κ.ά.). Η σημασία αυτών των μετάλλων αναβαθμίστηκε αισθητά κατά την διάρκεια των τελευταίων μηνών, καθώς τα προβλήματα στην λειτουργία των παγκόσμιων εφοδιαστικών αλυσίδων μέσα στα πλαίσια του εμπορικού πολέμου ΗΠΑ-Κίνας-ΕΕ κατέστησαν την κατασκευή ημιαγωγών (για τους οποίους οι σπάνιες γαίες είναι απαραίτητες) ζήτημα πρώτης τάξεως για την εμπορική στρατηγική των πρωτοκλασάτων καπιταλιστικών κρατών.

Σήμερα, στην παγκόσμια αλυσίδα εφοδιασμού σπανίων γαιών η Κίνα κατέχει κυρίαρχη θέση καθότι παράγει το 60% επί του συνόλου των σπανίων γαιών, ενώ επεξεργάζεται και διυλίζει περίπου το 80%. Σκεφτείτε ότι η ΕΕ έχει συναρτήσει σε απόλυτο βαθμό τη βιομηχανία της από την κινεζική αγορά, μιας και το 98% των εισαγωγών της σε σπάνιες γαίες προέρχεται από την Κίνα, ενώ οι ΗΠΑ είναι εξαρτημένες από το Πεκίνο σε ένα ποσοστό 80%². Ήδη ο συγκεντρωτικός ρόλος του κινεζικού κράτους στην παγκόσμια εφοδιαστική

αλυσίδα των σπανίων γαιών και οι πολιτικές που ακολουθεί ασκεί άμεση επιρροή, η οποία εκδηλώνεται με πολλούς τρόπους, όπως για παράδειγμα στην εξ ανάγκης μείωση του δείκτη παραγωγής συνολικά στην αμερικανική και ευρωπαϊκή αυτοκινητοβιομηχανία λόγω έλλειψης ημιαγωγών³.

Μια ανερχόμενη παραγωγική περιοχή που φιλοξενεί πολλά κοιτάσματα σπανίων γαιών προς εκμετάλλευση είναι η αφρικανική ήπειρος και, ειδικότερα, τα κράτη της κεντρικής και νοτίου Αφρικής. Ήδη από το καλοκαίρι του 2019 οι ΗΠΑ, μέσω της αμερικανικών συμφερόντων «Rainbow Rare Earths», είχε ξεκινήσει διαπραγματεύσεις με την κυβέρνηση του Μαλάουι⁴, ενώ στα τέλη Σεπτεμβρίου 2019 υπογράφηκε και το πρώτο προσύμφωνο συνεργασίας για την εξόρυξη αποθεμάτων ορυκτών μεταξύ ΗΠΑ και εννέα κρατών. Μεταξύ των εννέα αυτών κρατών περιλαμβάνονταν και τα αφρικανικά κράτη της Μποτσουάνα, της Λαϊκής Δημοκρατίας του Κονγκό, της Ναμίμπια και της Ζάμπια. Στο κείμενο του προσυμφώνου, το οποίο υπογράφηκε στο πλαίσιο της αμερικανικής στρατηγικής ERGI (Πρωτοβουλία Διακυβέρνησης Ενεργειακών Πόρων), προβλεπόταν ότι «οι Ηνωμένες Πολιτείες θα μοιραστούν την εξορυκτική τεχνογνωσία τους με τις χώρες μέλη για να τις βοηθήσουν να ανακαλύψουν και να αναπτύξουν τα ορυκτά τους όπως το λίθιο, ο χαλκός και το κοβάλτιο»⁵.

Η συμφωνία του Σεπτεμβρίου του 2019, όμως, επιτεύχθηκε πριν από το επίσημο ξέσπασμα του παγκόσμιου ενδοκαπιταλιστικού πολέμου που σηματοδότησε η εμφάνιση του Sars-Cov-2 στην Κίνα τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους. Και τα όσα ακολούθησαν ανέτρεψαν άρδην, όπως ξέρουμε, διάφορες οικονομικές και γεωπολιτικές σταθερές παγκόσμιας κλίμακας. Η Μποτσουάνα για παράδειγμα, αποσύρθηκε από την παραπάνω αμερικανική πρωτοβουλία και εισχώρησε στο διππειρωτικό τόξο επιρροής του κινεζικού παράγοντα. Τον Γενάρη του 2021 έγινε το 46^ο κράτος του πλανήτη που υπέγραψε μνημόνιο συνεργασίας για την είσοδό της στον κινεζικό «δρόμο του μεταξιού»⁶ ενώ το επόμενο διάστημα η συνεργασία μεταξύ των δύο κρατών έχει αρχίσει να αποκτά στρατηγικό βάθος⁷. Προς εμπέδωση των διακρατικών σχέσεων που αναπτύσσει με κράτη της νοτίου και κεντρικής Αφρικής μάλιστα, το Πεκίνο συγκάλεσε την διάσκεψη του 8ου Φόρουμ για την Συνεργασία Κίνας-Αφρικής (FOCAC), όπου ο πρόεδρος Χι Jinping υποσχέθηκε την παροχή ενός δισεκατομμυρίου (!) δόσεων του κινεζικού εμβολίου για την covid-19 στα συνεργαζόμενα αφρικανικά κράτη⁸.

Παραπέρα, όσον αφορά τις διακρατικές σχέσεις μεταξύ Κίνας και Νοτίου Αφρικής (η οποία επίσης διαθέτει πολλά προς εκμετάλλευση κοιτάσματα ορυκτού πλούτου, βλ. χάρτη), αρκεί να θυμίσουμε ότι η Νότια Αφρική συμμετέχει από το 2010 στο καπιταλιστικό μπλοκ των αναδυόμενων οικονομιών BRICS, ενώ οι μεταξύ τους σχέσεις συνεχίζουν να εμπεδώνονται σε τεχνολογικό, ενεργειακό και εμπορικό επίπεδο αδιάλλειπτα μέχρι και σήμερα. Στην τελευταία

Στιγμιότυπο από τον επίσημο διαδραστικό χάρτη της αμερικανικής κυβέρνησης με τα ενεργειακά ορυχεία εξόρυξης μετάλλων σπανίων γαιών που υπάρχουν σήμερα στη νότια Αφρική. Πηγή: *Rare Earth Elements Deposit* (<https://mrddata.usgs.gov>)

Ορυχείο μετάλλων στην Αφρική.

Πάνω: *Brics*: οι κρατικοί εκπρόσωποι τεσσάρων εκ των πέντε «φονικών μεταλλάξεων» του νέου κορωνοϊού.

Κάτω: *Focac2021*: Δεκέμβρης 2021, στιγμιότυπο από το 8ο Φόρουμ για την Συνεργασία Κίνας-Αφρικής (FOCAC).

μάλιστα σύνοδο του FOCAC, η οποία φιλοξενήθηκε στα τέλη Νοέμβρη 2021 στο Ντακάρ της Σενεγάλης, εμβαθύνθηκαν συμφωνίες για το ελεύθερο εμπόριο μεταξύ των δύο κρατών (η Νότια Αφρική είναι η δεύτερη μεγαλύτερη εμπορική εταίρος της Κίνας στην Αφρική), ενώ συμφωνήθηκαν κινεζικές επενδύσεις σε γεωργία και βιομηχανία, καθώς και εξαγωγή κινεζικής ψηφιακής τεχνολογίας¹⁰. Ως αντάλλαγμα το Πεκίνο επικύρωσε την εκμετάλλευση ενός ορυχείου δυτικά της Πρετόριας, αν και το μεγάλο κόλπο των Κινέζων είχε παιχτεί λίγες καιρό νωρίτερα σε ένα διαφορετικό μέρος της Μαύρης Ηπείρου. Ποιό ήταν, όμως, το «μεγάλο κόλπο»;

Η μετατόπιση του ενδιαφέροντος της παγκόσμιας οικονομίας από τα πετρελαϊκά στα μεταλλευτικά κοιτάσματα –και ειδικά σε αυτά των σπανίων γαιών– έχει φέρει στον αφρό του παγκόσμιου ενεργειακού χάρτη διάφορα κράτη της Αφρικής. Η Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, για παράδειγμα, είναι ένα από αυτά. Στο υπέδαφός της βρίσκεται συγκεντρωμένο ένα από τα μεγαλύτερα αποθέματα Κοβαλτίου, ενός απολύτως απαραίτητου μετάλλου για την βιομηχανία της ηλεκτροκίνησης. Μέσα στα τελευταία 6 χρόνια, λοιπόν, η μέχρι πρότινος «αμερικανοκίνητη» κυβέρνηση του Κονγκό, συνοπλοποιώντας προφανώς ένα εντυπωσιακό οικονομικό και γεωστρατηγικό δέλεαρ από το Πεκίνο, έχει αμφισβητήσει ανοιχτά την φιλοδυτική της τοποθέτηση. Κατά την διάρκεια της προεδρίας Ομπάμα, η Κινσάσα παραχώρησε την αποκλειστική χρήση του ορυχείου Τένκε Φουγγκουρούμε στο Πεκίνο, σπάζοντας μια παράδοση πέντε δεκαετιών χρήσης και εκμετάλλευσης του τεράστιου αυτού ορυχείου από την αμερικανικών συμφερόντων Freeport-McMoran. Η διαχείριση της μεταλλευτικής πηγής τουλάχιστον των 2/3 του παγκόσμιου αποθέματος Κοβαλτίου πέρασε έτσι σε κινεζικά χέρια, με την μεταβίβαση να ολοκληρώνεται μέσα στο φθινόπωρο του 2020, όμως τυχαίως λίγες ημέρες προτού εμφανιστεί η μεταλλαξη Όμικρον στα 9 γνωστά κράτη της Νοτίου Αφρικής.

Ο ΧΟΡΟΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑΛΛΑΞΕΩΝ

Ενώσω, λοιπόν, οι κρατικοί ανταγωνιστές του παγκόσμιου εμπορικού πολέμου ξιφουλκούν στην αρένα της αγοράς σπανίων γαιών, το ταξίδι του κορωνοϊού ανά την υφήλιο μόνο αδιάφορο δεν γινόταν. Για λόγους που έχουν να κάνουν κατ' αρχήν με την συνήθη πορεία της βιολογικής «ζωής» των παθογενετικών παραγόντων, το στέλεχος του Sars-Cov-2 που εντοπίστηκε για πρώτη φορά στην επαρχία Wuhan της Κίνας στα τέλη Δεκεμβρίου του 2019 άρχισε να «αλλάζει». Και με τις μεταλλάξεις του ξεκίνησε να «αλλάζει» τους όρους διεξαγωγής του παγκόσμιου εμπορικού πολέμου.

Αν ήθελε τώρα κανείς/καμία να φτιάξει μια ειδική ιστορία του νέου κορωνοϊού, θα μπορούσε να ξεκινήσει να αφηγείται την ιστορία των μεταλλάξεων του. Μέχρι τώρα έχουν ανιχνευθεί δεκάδες γονιδιακές μεταλλάξεις του ιού σε όλο τον κόσμο. Μόνο μερικές από αυτές, όμως, έγιναν κυρίαρχες, όπως λέγεται. Ας πάμε να τις δούμε.

Το ταξίδι του ιού που άλλαξε τον κόσμο ξεκίνησε από την Κίνα τον Δεκέμβρη του 2019, όπως είναι γνωστό. Η πρώτη μετάλλαξη εντοπίστηκε στην Μεγάλη Βρετανία, το Νοέμβρη του 2020, όμως τυχαίως εν μέσω των διαπραγματεύσεων που γινόταν με την ΕΕ σχετικά με τους όρους του εμπορικού σκέλους της συμφωνίας του Brexit. Αν θυμάστε καλά, η μετάλλαξη Άλφα δεν έγινε γνωστή τόσο για την «φονικότητά» της, παρά περισσότερο για τις «ανησυχίες» που προκαλούσαν στους ευρωπαίους βιομήχανους οι ουρές χιλιομέτρων από νταλικές γεμάτες με ευρωπαϊκά προϊόντα στην θάλασσα της Μάγχης. Αφού η βρετανική μετάλλαξη έκλεισε τον βιολογικό κύκλο της ή, τέλος πάντων, έκανε την πολιτική δουλειά της (ανάλογα από ποια γωνία βλέπει κανείς/καμία τις εξελίξεις), στις 18 Δεκεμβρίου του 2020, εντοπίστηκε στη Νότια Αφρική η μετάλλαξη Βήτα. Το ένα εκατομμύριο δόσεις του βρετανικού εμβολίου Astra Zeneca που είχε παραγγείλει το Γιοχάνεσμπουργκ κρίθηκε ακατάλληλο και το νοτιοαφρικανικό κράτος ακύρωσε την παραγγελία στο Λονδίνο. Λίγους μήνες αργότερα, βέβαια, έκλεισε μια μεγάλη δουλειά με το Πεκίνο, όπως είδαμε παραπάνω. Τελικά η μετάλλαξη Βήτα και η συνέχεια του εμβολιαστικού προγράμματος της Πρετόριας συνεχίστηκε με το κινεζικό εμβόλιο SinoVac.

Στην συνέχεια, στις 6 Ιανουαρίου 2021 το Εθνικό Ινστιτούτο Μολυσματικών Ασθενειών της Ιαπωνίας εντόπισε τέσσερις περιπτώσεις ανθρώπων που ήταν φορείς της μετάλλαξης Γάμα, οι οποίοι είχαν προηγουμένως επισκεφτεί την επαρχία του Αμαζονίου στην Βραζιλία. Έκτοτε, η επιδημιολογική επιτήρηση που ξεκίνησε στη Βραζιλία έδειξε ότι το εν λόγω μεταλλαγμένο στέλεχος είχε ξεκινήσει το ταξίδι του από την χώρα της Λατινικής Αμερικής. Μέχρι τον Απρίλιο του 2021 είχε ήδη κυριαρχήσει σε Βραζιλία, ΗΠΑ και Καναδά.

Στην συνέχεια, λίγο μόλις καιρό αργότερα, στις 31 Μαΐου 2021, εντοπίστηκε στην Ινδία η πιο γνωστή από τις μέχρι τώρα μεταλλάξεις του ιού, η μετάλλαξη Δέλτα. Η μεταδοτικότητα της λέγεται ότι ήταν τόσο ισχυρή, ώστε μέχρι τον Νοέμβρη του 2021 είχε εξαπλωθεί ήδη σε 179 χώρες της υφηλίου, με αποτέλεσμα ο ΠΟΥ να την ανακηρύξει ως την κυρίαρχη μετάλλαξη παγκοσμίως. Και κάπως έτσι φτάσαμε στην εμφάνιση της μετάλλαξης Όμικρον στις 26 Νοεμβρίου 2021 στην Μποτσουάνα και τη Νότια Αφρική, παρότι ο χορός των μεταλλάξεων είχε και προηγούμενες φάσεις¹¹ οι οποίες θα άξιζε να μελετηθούν ξεχωριστά. Παρότι οι νοτιοαφρικανοί επιστήμονες μπόρεσαν να αποκωδικοποιήσουν μέσα σε δύο μέρες την γενετική αλληλουχία της νέας μετάλλαξης και την μοιράστηκαν άμεσα με την παγκόσμια επιστημονική κοινότητα, η απάντηση της Δύσης ήταν να επιβάλλει άμεσα και αυστηρότατα μέτρα σε βάρος των εννέα αφρικανικών κρατών. Μέχρι την στιγμή που γράφονται αυτές εδώ οι γραμμές, έχει απαγορευτεί στην ουσία τις όποιες ταξιδιωτικές ή εμπορικές συναλλαγές, παρότι έχει αποδειχθεί ότι το εν λόγω μεταλλαγμένο στέλεχος του κορωνοϊού βρισκόταν ήδη από τα μέσα Νοέμβρη σε ευρωπαϊκά

κράτη, όπως π.χ. στην Ολλανδία¹². Τι σημασία έχει; Η δημαγωγία κάνει καλά την δουλειά της παρόλες τις «άφθονες πηγές ενημέρωσης» που έχουν οι υπήκοοι στην διάθεσή τους.

Η ΔΙΑΓΩΝΙΟΣ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΜΕΤΑΛΛΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΙΟΥ ΠΟΥ ΑΛΛΑΞΕ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Ας συνοψίσουμε τι έχουμε δει μέχρι εδώ.

Οι απαιτήσεις της ενεργειακής μετάβασης για κάποια συγκεκριμένα μέταλλα (σπάνιες γαίες) έχουν μετατοπίσει το πεδίο του παγκόσμιου εμπορικού ενδιαφέροντος σε συγκεκριμένα μεταλλευτικά κοιτάσματα. Παράλληλα με το εμπορικό, έχει μετατοπιστεί και το γεωστρατηγικό ενδιαφέρον των ιμπεριαλιστικών κρατών από τα πετρελαιοπαραγωγά κράτη σε εκείνα που φιλοξενούν τα εν λόγω κοιτάσματα. Πολλά από τα τελευταία βρίσκονται στο νότο της Αφρικής (π.χ. Κονγκό, Νιγηρία, Μποτσουάνα, Ζάμπια, Ν. Αφρική κ.ά.).

Όλος τυχαίως τα παραπάνω κράτη βρίσκονται τα τελευταία χρόνια σε μια διαδικασία απομάκρυνσης από την σφαίρα επιρροής των ΗΠΑ, ενώ παράλληλα επεξεργάζονται συστηματικά την πολύπλευρη σύσφιξη των σχέσεών τους (οικονομικών, εμπορικών, υγειονομικών κ.λπ) με το κινεζικό κράτος και εν γένει με το μπλοκ της Αστάνα¹³. Η Κίνα εκμεταλλεύεται τα ορυχεία τους, η Κίνα επενδύει στα δημόσια έργα τους, η Κίνα τους πουλάει τα εμβόλια που κάνουν. Ειδικά αυτό το τελευταίο στην Δύση εμφανίζεται ως «χαμηλό ποσοστό εμβολιαστικής κάλυψης του τρίτου κόσμου».

Και από δίπλα, συντεταγμένες οι «αναθεωρητικές» δυνάμεις του αντιδυτικού στρατοπέδου εμπεδώνουν τους ήδη υπάρχοντες όρους της συνεργασίας τους, όπως είδαμε παραπάνω. Ενόσω συμβαίνουν όλα αυτά, στον χορό των παγκόσμιων μεταλλάξεων του κορωνοϊού εμφανίζονται κάποιες μεταλλάξεις «εξαιρετικά μεταδοτικές», για τις οποίες οι ΗΠΑ, η ΕΕ και η Ιαπωνία (όχι η Κίνα, όχι η Ρωσία, όχι η Ινδία, όχι η Βραζιλία κ.ο.κ.) αναγκάζονται να λάβουν πολύ αυστηρά μέτρα όπως π.χ. να διακόψουν τις εμπορικές σχέσεις με τα κράτη των μεταλλάξεων (δηλαδή τις εισαγωγές προϊόντων), να επιβάλλουν αυστηρούς ταξιδιωτικούς περιορισμούς και να λειοδωρήσουν δημόσια τον αφρικανικό πληθυσμό ως απολίτιστο, επειδή δεν εμβολιάζεται με τα δυτικά εμβόλια και με τον τρόπο αυτό λειτουργεί ως «θερμοκήπιο μεταλλάξεων». Ειδικά αυτό το τελευταίο ιδεολογικό σκέλος της ιμπεριαλιστικής επίθεσης έχουν αναλάβει εξίσου καλά οι σιχαμένες αριστερές φωνές του νέου φασισμού, κάτω από την σημαία της θεωρίας ενός αντεστραμμένου και χυδαίου «υγειονομικού apartheid».

Αυτές οι «εξαιρετικά μεταδοτικές» μεταλλάξεις, λοιπόν, έχουν εμφανιστεί τον τελευταίο ενάμιση χρόνο κυρίως σε Κίνα, Ινδία, Βραζιλία και Νότια Αφρική. Σε τέσσερα, δηλαδή, από τα πέντε κράτη που απαρτίζουν την συμφωνία BRICS των αναδυόμενων οικονομιών της παγκόσμιας σκηνής, η οποία αποτελεί τον βασικό ανταγωνιστικό πόλο στο δυτικό ιμπεριαλιστικό στρατόπεδο. Εσάς σας φαίνεται τυχαία η αυτού του είδους παγκόσμια διασπορά των μεταλλάξεων;

Αν δεν σας φαίνεται τυχαία και ανήκετε στην κατηγορία των ανθρώπων που επιλέγουν να είναι εν γένει καχύποπτοι με τις κρατικές αφηγήσεις, ειδικά στις περιπτώσεις εκείνες που οι τελευταίες αναβαθμίζονται και από «αφηγήσεις» γίνονται ωμή καπιταλιστική βία και ταξικός αποκλεισμός, καλώς ήρθατε στην ήπειρο της κριτικής στην πολιτική οικονομία. Εδώ δεν λέγονται γενικά αλήθειες, του είδους που θα ακούσετε στις εκπομπές του Άρη Χατζηστεφάνου ή στην εβδομαδιαία ενημέρωση από την επιτροπή λοιμοξολόγων. Εδώ επιχειρείται μια συστηματική κριτική ανάλυση κι ένας παραγωγικός αναστοχασμός της συγκυρίας με γνώμονα τις εξελίξεις σε οικονομικό και πολιτικό επίπεδο. Κι όλα αυτά σε μια ιστορική περίοδο που για να αγοράσουμε κινέζικες κάλτσες πρέπει να επιδείξουμε την αστυνομική μας ταυτότητα σε νεαρούς/ες εργάτες/τριες.

Και κάτι τελευταίο: είκοσι χρόνια μετά την επίθεση στους δίδυμους

πύργους της Νέας Υόρκης στις 11/9/2001 κανείς/καμία δεν έχει μάθει την αλήθεια σχετικά με το τι πραγματικά συνέβη. Παρόλα αυτά η δουλειά που ήταν να γίνει έγινε. Η αντιτρομοκρατία έγινε το νέο laissez faire-laissez passez του δυτικού φιλελευθερισμού, ο πόλεμος του δυτικού στρατοπέδου σε Ιράκ-Αφγανιστάν ολοκληρώθηκε και ο μουσουλμανικός πληθυσμός συγκεντρώθηκε, υποτιμημένος και απαγορευμένος, στις δυτικές μητροπόλεις. Ας μην έχουμε αυταπάτες ότι μέσα από τα περιθωριακά μας καλύβια θα αποκαλύψουμε (με επιστημονικούς μάλιστα όρους) την αλήθεια για την πανδημία. Το καλύτερο που μπορούμε να κάνουμε είναι να δείξουμε ποιος ωφελείται.

QUI BONO?

Και μετά να μετασχηματίσουμε αυτές τις καχύποπτες απόψεις σε αντιφασιστική πολιτική, του είδους που απαιτούν οι καιροί μας. Αυτό πρέπει να είναι το «νέο πάθος» μας. Αυτό επιχειρείται μέσα από τις σελίδες και αυτού του περιοδικού. Εδώ είμαστε και θα κριθούμε για όσα υποστηρίζουμε. Και όπως λέει και το τετράστιχο στην αρχή, «κανείς δεν ξέρει ο χρόνος τι θα φέρει κι αν θα 'ναι λάθος το νέο μου το πάθος».

ΥΓ: Η σημειολογία του «αναμμένου κάρβουνου» αναφέρεται προφανώς στο ζήτημα της ενεργειακής μετάβασης!

1. Βλ. *Η πολιτική οικονομία της πανδημίας*, μέρος 2ο, περ. Traverso Antifa, τευχ. 2, Ιούνης 2020.
2. Pier Paolo Raimondi, *The scramble for Africa's rare earths: China is not alone* (7-6-2021), Italian Institute for International Political Studies, διαθέσιμο στο ispionline.it
3. Βλ. ενδεικτικά *Η έλλειψη ημιαγωγών γονότισε τη GM στις πωλήσεις*, εφημ. «Καθημερινή» (1-10-2021) και *Η ευρωπαϊκή αγορά αυτοκινήτων καταρρέει και πηγαίνει 25 χρόνια πίσω*, εφημ. «Ναυτεμπορική» (15-10-2021).
4. Ernest Scheyder, Zandi Shabalala, *Exclusive: Pentagon eyes rare earth supplies in Africa in push away from China*, 6-6-2019, διαθέσιμο στο reuters.com
5. *Nine countries join U.S. strategic minerals initiative* (27-9-2019), διαθέσιμο στο reuters.com
6. Bothle Dikobe, *Botswana's relations with China continue to deepen* (23-3-2021), διαθέσιμο στο chinadaily.com
7. *Chinese FM holds talks with Botswana counterpart on bilateral cooperation* (8-1-2021), διαθέσιμο στο xinhuanet.com
8. Yang Sheng et al, *China, Africa further cement ties* (30-11-2021), διαθέσιμο στο globaltimes.cn
9. Βλ. ενδεικτικά *China's Xi pledges another 1 billion Covid-19 vaccine doses for Africa* (29-11-2021), διαθέσιμο στο cnbc.com
10. David Thomas, *What did FOCAC 2021 deliver for Africa?* (29-11-2021), διαθέσιμο στο african.business
11. Για παράδειγμα η μετάλλαξη Ζήτα εντοπίστηκε πάλι στη Βραζιλία, η μετάλλαξη Ήτα εντοπίστηκε στην Νιγηρία, η μετάλλαξη Κάπα εντοπίστηκε ξανά στην Ινδία κ.λπ.
12. Βλ. για παράδειγμα *Τουλάχιστον από τις 19 Νοέμβρη η Όμικρον στην Ολλανδία* (30-11-2021), διαθέσιμο στο efsyn.gr
13. Βλ. για παράδειγμα τις συμφωνίες που συνήφθησαν κατά την διάρκεια της τρίτης Τουρκο-Αφρικανικής Συνόδου που διεξήχθη στα τέλη Δεκεμβρη 2021 μεταξύ της «ασθμαίνουσας» τουρκικής οικονομίας και ηγέτες 8 αφρικανικών κρατών (Νιγηρία, Σομαλία, Λιβύη, Κεντρική Αφρική, Μαυριτανία, Αιθιοπία, Ρουάντα, Τζιμπουτί), *Erdoğan meets leaders at 3rd Turkey-Africa Summit* (17-12-2021), διαθέσιμο στο hurriyetdailynews.com, καθώς επίσης και τα πολλά επεισόδια στην Ρωσο-Νοτιοαφρικανική Συνεργασία των τελευταίων ετών, με τελευταίο αυτό της αποστολής ενός κινητού-ιπτάμενου γενετικού εργαστηρίου για το σπάσιμο του δυτικού εμπάργκο στην κοινότητα του Γιοχάνεσμπουργκ, *South Africa hosts the Russian-South African Research Mission to study the specifics of the Omicron strain of Covid-19* (22-12-2021), διαθέσιμο στο government.ru